

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Rundskriv

Retningslinjer for stresstesting og retningslinjer for konsentrasjonsrisiko

RUNDSKRIV:

18/2010

DATO:

01.11.2010

MOTTAKERE:

Sparebanker

Forretningsbanker

Holdingselskaper

Finansieringsforetak

FINANSTILSYNET

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

Retningslinjer for stresstesting og retningslinjer for konsentrasjonsrisiko

Den europeiske banktilsynskomiteen (CEBS)¹ har i notat 26. august 2010 offentliggjort reviderte retningslinjer for stresstesting og i notat 2. september 2010 offentliggjort reviderte retningslinjer for konsentrasjonsrisiko. CEBS har parallelt lagt frem et såkalt ”position”-notat om anerkjennelse av diversifiseringsgevinster.

Finanstilsynet gjør oppmerksom på at retningslinjene for stresstesting og retningslinjene for konsentrasjonsrisiko inngår som deler i retningslinjene for pilar 2-prosessen og utfyller rundskriv 21/2006 ”Pilar 2 i nytt kapitaldekningsregelverk - retningslinjer for vurdering av risikonivå og beregning av kapitalbehov i institusjonene”. Vurdering av konsentrasjonsrisiko og eventuelle diversifiseringsgevinster må ses i sammenheng med institusjonenes stresstester og følsomhetsanalyser. Finanstilsynet understreker at retningslinjene skal gjennomføres risikobasert, det vil si at en skal ta hensyn til den enkelte institusjons størrelse, innretning, kompleksitet og risikoprofil. Dette proporsjonalitetsprinsippet gjelder alle aspekter av retningslinjene.

Retningslinjene for stresstesting og retningslinjene for konsentrasjonsrisiko skal iverksettes fra 31.12.2010. Finanstilsynet legger til grunn at institusjonene starter eget arbeid med gjennomføring av de nye retningslinjene innen dette tidspunktet og tar hensyn til retningslinjene i det videre arbeidet med stresstesting og vurdering av konsentrasjonsrisiko. Finanstilsynet vil på sin side innarbeide de nye retningslinjene i sin tilsynsmetodikk.

Reviderte retningslinjer for stresstesting

De reviderte retningslinjene for stresstesting fra CEBS erstatter tidligere retningslinjer fra 14. desember 2006. De nye retningslinjene tar hensyn til utviklingen som har skjedd de fire siste årene og erfaringene fra finanskrisen 2008–2009. Retningslinjene for stresstesting kalt ”CEBS Guidelines on Stress Testing (GL32)” finnes på CEBS’ nettsted, se: http://www.eba.europa.eu/documents/10180/16094/ST_Guidelines.pdf.

Finanstilsynets har de siste årene satt fokus på stresstester gjennom ICAAP-prosessen og en egen kartlegging av syv banker i 2010. Kartleggingen viste at større norske banker har et godt utbygd apparat av stresstester. Se Finanstilsynets rapport ”Finansielle utviklingstrekk 2010” som er tilgjengelig på Finanstilsynets nettsted.

De nye retningslinjene fra CEBS gir praktisk veiledning i oppbygging av et stresstestingsprogram – fra enkel følsomhetsanalyse til komplekst makroøkonomisk scenario. Retningslinjene gir råd om hva som er adekvat bruk av stresstesting i kapitalplanlegging og risikostyring. Det presiseres at retningslinjene også inneholder en rekke vedlegg som

---

¹ <http://www.c-ebs.org/> [Se www.eba.europa.eu/]

inneholder eksempler på stresstesting for ulike risikotyper. Disse eksemplene er ikke uttømmende.

Anvendelse av proporsjonalitetsprinsippet der en skal se hen til den enkelte institusjons størrelse, innretning, kompleksitet og risikoprofil, tilsier at institusjoner som er mindre i størrelse eller kompleksitet ikke kan forventes å være i stand til å gjennomføre komplekse makroøkonomiske scenarier. For disse institusjonene kan det for eksempel være tilstrekkelig å gjennomføre følsomhetsanalyse for enkeltrisikoen. Samtlige institusjoner bør vurdere interaksjoner mellom ulike risikotyper. Det anbefales også å se hen til reversert stresstest som et nyttig verktøy i stresstesting.

Institusjoner som har tillatelse til bruk av interne modeller for å fastsette minstekravet til kredittrisiko, skal også gjennomføre stresstester for analyse av virkningen på kapitalkravet av eksterne hendelser.

Reviderte retningslinjer for konsentrasjonsrisiko

Retningslinjene for konsentrasjonsrisiko erstatter tidligere retningslinjer fra 14. desember 2006 og utfyller prinsippene i "CEBS's Guidelines on the application of the supervisory review process (GL03)". De nye retningslinjene tar hensyn til utviklingen de fire siste årene, inkludert erfaringene fra finanskrisen 2008–2009. Det er også tatt hensyn til høringsinnspill fra næringen. De reviderte retningslinjene for konsentrasjonsrisiko, "CEBS Guidelines on the management of concentration risk under the supervisory review process (GL31)" finnes på CEBS's nettsted, se: <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/16094/Concentration.pdf>.

Basert på erfaringene fra finanskrisen følger de nye retningslinjene fra CEBS en helhetlig tilnærming til konsentrasjonsrisiko. Det innebærer blant annet at finansinstitusjonene forventes å identifisere og vurdere alle aspekter knyttet til konsentrasjonsrisiko, ikke bare den tradisjonelle analysen av konsentrasjon på kredittområdet. I retningslinjene anbefales institusjonene å vurdere risikokonsentrasjon på tvers av ulike risikotyper, inkludert kreditt-, markeds-, operasjonell og likviditetsrisiko. I vedleggene til retningslinjene gis det eksempler på ulike former for konsentrasjonsrisiko, samt indikatorer for overvåking og styring av slik risiko. Eksemplene er ikke uttømmende.

Vurderinger av eventuelle diversifiseringsgevinster må ses i sammenheng med vurderingene av konsentrasjonsrisiko. CEBS la 2. september 2010 frem et såkalt "position"-notat om anerkjennelse av diversifiseringsgevinster. Notatet inneholder blant annet en oppsummering av dybdeintervjuer med utvalgte tilsynsmyndigheter i EU/EØS knyttet til deres behandling og anerkjennelse av diversifiseringsgevinster. Tilsynsmyndighetene er generelt skeptiske til å godta diversifiseringsgevinster. Godkjenning av såkalte "intra-risk"-diversifiseringsgevinster, det vil si gevinster *innenfor* en risikotype, bør være gjenstand for en rekke betingelser presentert i notatet før de eventuelt kan godkjennes av tilsynsmyndighetene. I lys av at modellene for beregning av såkalte "inter-risk"-diversifiseringsgevinster, det vil si gevinster *mellom* ulike risikotyper, fortsatt er på et tidlig stadium, kan slike diversifiseringsgevinster bare aksepteres etter en grundig gjennomgang og vurdering av tilsynsmyndighetene. Notatet "CEBS's position paper on the recognition of diversification benefits under Pillar 2", er tilgjengelig på: <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/16166/Diversification.pdf>.

Bjørn Skogstad Aamo

Emil Steffensen

Kontaktpersoner:

Retningslinjer for stresstesting:

Seniorrådgiver Jon S. Hellevik, tlf. 22 93 99 65, e-post: jon.s.hellevik@finanstilsynet.no

Retningslinjer for konsentrasjonsrisiko:

Seniorrådgiver Kai Larsen, tlf. 22 93 98 72, e-post: kai.larsen@finanstilsynet.no

